

ORIENTERINGSSAK

Til:
Fakultetsstyret for HSL-fakultetet

Møtedato:

Sak:

Oppfølging av styrevedtak i 2020

Fakultetsstyret besluttet i sak FS 33/20 «Budsjettfordeling 2021» flere punkter som omhandler videre arbeid med økonomistyring på HSL-fakultetet. Disse vedtakene er som følger:

- Dekanen bes i forbindelse med økonomirapporteringen for 3. tertial om å vurdere grenser for årlige mer- og mindreforbruk for den enkelte enhet på fakultetet.
- Fakultetsstyret ber om at det i forbindelse med økonomirapporteringen for 3.tertial legges frem et forslag til hvordan det samlede merforbruket på den ordinære driften kan dekkes inn.
- Fakultetet ber dekanen legge frem en vurdering av om forskjellen i basistildelingen internt på fakultetet er på et rimelig nivå, og vurdere tiltak dersom det er grunn for endring
- Fakultetsstyret ber om at det utarbeides langsiktige bemanningsplaner for alle enheter ved fakultetet som legges frem for fakultetsstyret i juni-møtet 2021. Bemanningsplanene skal være i tråd med påregnelige budsjetttrammer, med mål om å oppnå budsjettbalanse innen 2025.
- Dekanen bes jobbe videre med å utvikle økonomistyringen ved fakultetet i tråd med de tiltakene som er presentert i saken (Budsjettfordeling 2021).

Disse vedtakene er et resultat av en større jobb som er gjort på fakultetet i 2020. Bakgrunnen for vedtakene er diskutert i følgende økonomisaker, alle lagt frem for fakultetsstyret i 2020:

- OS 04/20: Gjennomgang av økonomien ved enhetene HSL
- FS 08/20: Regnskap for HSL-fakultetet 2019 og utviklingen i avsetninger
- FS 13/2: Innspill til budsjettfordeling 2021 og strategiske satsinger innenfor UiTs rammer
- FS 17/20: Gjennomgang av økonomien og statusrapport per 1.tertial 2020
- FS 26/20: Videre oppfølging av økonomien ved HSL-fakultetet
- FS 31/20: Tertialrapport for HSL-fakultetet 2.tertial 2020
- FS 32/20: Føringer for budsjettarbeid 2021
- FS 33/20: Budsjettfordeling 2021

Disse 8 fakultetsstyresakene i 2020 rapporterer alle om en krevende økonomisk situasjon på HSL-fakultetet. Det er ved inngangen til 2021 kun 4 av 11 enheter som har positive avsetninger på prototype 10. Fakultetet har de senere årene vært gjennom store omskiftninger, deriblant store omlegginger, fusjoner, strukturelle endringer og en pandemi. Flere av disse omskiftningene har hatt store økonomiske konsekvenser for fakultetet som helhet, og for enkeltenheter, uten at det

nødvendigvis samtidig har kommet "tilhørende" finansiering. Enhetene ved fakultetet er ikke like, og noen har hatt flere og større utfordringer enn andre. På denne bakgrunnen ønsker dekanen å presentere en plan for hvordan vedtakene nevnt innledningsvis kan følges opp, blant annet gjennom omdisponering av midler mellom enhetene ved fakultetet.

Ettersom sittende fakultetsstyre har initiert flere av de gjennomganger og justeringer som omtales, vil dekanen legge opp til at nødvendige vedtak så langt det er tilrådelig vedtas innen utgangen av 2021.

Omdisponering av midler

a. Budsjettfordeling 2021

Administrasjonen har etter at budsjettfordelingen 2021 ble presentert oppdaget en feil i basistildelingen til tre av enhetene, det ble derfor lagt frem korrigerte tall i en egen orienteringssak til fakultetsstyret den 3. februar 2021, og i egen vedtakssak i mars-møtet.

Fakultetet hadde ved budsjettfordelingen for 2021 budsjettert med et merforbruk på vel 2 mill. kr. Ovennevnte korrigering har resultert i at det er frigjort 5,188 mill. kr, noe som gir en underbudsjettering på ca. 3 mill.kr (dersom man ser budsjetttrammen for 2021 isolert). Dekanen har også nå fått en oversikt over de faktiske internhusleiekostnadene, og her er det kommet en korrigering i henhold til de stipulerte kostnadene. Internhusleien for 2021 var stipulert til 44,075 mill. kr, mens den faktiske husleien blir på 45,453 mill. kr. Dette utgjør 1,375 mill. kr mer enn stipulert, noe som fører til at fakultetet har ca. 1,6 mill. kr i underbudsjettering for 2021.

I «Budsjettfordeling 2021» FS 33/20 ble det vedtatt å redusere basisbevilgningen til enhetene ned med 3,25 % for 2021. Dekanen har derfor foreslått med bakgrunn i denne basisjusteringen, at en underbudsjettering i budsjettfordelingen 2021 skal tilfalle enhetene, jf. sak om korrigert budsjettfordeling.

b. Felles lønnsbudsjett

Felles lønnsbudsjett ble innført ved fakultetet i 2016 for de syv minste enhetene. I 2017 kom Institutt for samfunnsvitenskap (ISV) med, og fra og med 2020 er alle enhetene med i ordningen. En av fordelene ved å innføre felles lønnsbudsjett var å få samlet avsetningene som følge av ledighet i stillinger, sykefravær og frikjøp på fakultetet, og deretter kunne disponere en større del av avsetningene til økt aktivitet.

Det ble i fakultetsstyresak *Budsjettfordeling 2021* besluttet å gjøre noen endringer på felles lønnsbudsjett, blant annet at frikjøpsmidler fra og med 2021 skal føres direkte på instituttnivå. det er vanskelig å stipulere hva beløpet på felles lønnsbudsjett vil være ved utgangen av 2021, men det kan opplyses om at avsetningsnivået ved utgangen av 2020 var på 14,6 mill. kr. Avsetningene på felles lønnsbudsjett tilbakeføres til enhetene, og skal blant annet dekke framtidige kostnader på de strategiske stillingene. Det kan også vurderes om det skal gjøres en tilbakeføring av frikjøpsmidler for 2020 tilbake til enhetene.

Dekanen vil legge opp til at det innen utgangen av 2021 vurderes om noe av midlene på felles lønnsbudsjett kan omfordeles til enhetene.

c) Mindre- og merforbruk

Som tabellen under viser er det store variasjoner i avsetningsnivået på prototype 10. Dekanen ser spesielt to utfordringer med dette. Den ene utfordringer er at det for flere enheter kan være vanskelig å handtere det høye akkumulerte merforbruket som har oppstått, uten at det får store innvirkninger på ordinær drift. På den andre siden ser dekanen flere enheter som igjen begynner å få høyt avsetningsnivå i form av mindreforbruk på prototype 10, noe som fakultetet over tid har prøvd å igangsette tiltak mot. Dekanen anser det som viktig å se fakultetet som helhet, og ønsker at midlene som blir tildelt skal stå i forhold til det aktivitetsnivået bevilgningen er tenkt å dekke.

Tabell avsetninger (prototype 10):

		IFF	AHR	ISV	ILP	ISK	IBS	IRN	CPS	SESAM	SKK	BAI
Prototype 10	IB 2020	3 762	1 766	95 19	28 265	11 831	-5 894	11 881	-1 437	2 104	-1 994	-4 033
	IB 2021	5 075	2 589	118 08	10 577	14 671	-7 951	15 244	-2 633	1 086	-1 136	-2 818
	Diff	1 313	823	22 89	-17 688	2 840	-2 057	3 363	-1 196	-1 018	858	1 215

(Tall i 1000kr, tabell viser minus som positiv avsetning og pluss som negativ avsetning)

Rammefinansiering og rammestyring er et av de bærende prinsippene i universitetets sentrale fordelingsmodell, og har blitt videreført ned på fakultetene og enhetene gjennom interne budsjettfordelingsmodeller. Enhetene har selv ansvaret for egen økonomi, og må ved hjelp av god økonomistyring og langtidsplaner budsjettere i balanse. De enkelte enhetene står i utgangspunktet selv ansvarlig for eventuelle mer- og mindreforbruk. Samtidig har det i fakultetets historie vært praksis for å avhjelpe i situasjoner hvor «urimelig» merforbruk har oppstått. Selv om det ligger en forventning om at enhetene gjennom sine langtidsplaner skal hente inn merforbruk, mener dekanen at det for noen av enhetene vil være behov for økonomisk bistand for å kunne dekke inn noe av det samlede merforbruket på ordinær drift, og ha en reell mulighet til å komme i balanse på lang sikt. Dekanen ser derfor et behov for å gjøre en engangsjustering på avsetningsnivået prototype 10 for enhetene i løpet av 2021. En slik justering bør være basert på innspill fra enhetene, og vil være i tråd med tidligere diskusjoner i fakultetsstyret om å se fakultetets økonomi som en helhet.

For de enhetene som har et mindreforbruk er situasjonen litt annerledes. Dette er en utfordring som de fleste enhetene på HSL-fakultetet hadde fra 2011 og frem til 2016. Høyt avsetningsnivå i universitetssektoren generelt har ført til at Kunnskapsdepartementet (KD) har satt krav om at avsetningene må ned, jf. sak til fakultetsstyret om regnskapsrapport for 2020 som skal opp i mars-møtet 2021. HSL-fakultetet har satt i verk en rekke tiltak for å redusere avsetningene, men dekanen ser at det fremdeles er noen enheter som har for høyt avsetningsnivå, da spesielt på prototype 10. Dette er en av flere grunner til at fakultetsstyret har ønsket å vurdere om basistildelingen internt på fakultetet er på et rimelig nivå, og om det eventuelt bør settes en årlig grense for hvor høyt mindreforbruk en enhet skal kunne ha.

Innspill fra enhetene

Flere av de sentrale økonomiprosessene/fakultetsstyrevedtakene henger sammen, og bør derfor sees i sammenheng. Det er sammensatte grunner til mer- og mindreforbrukene på enhetene, hvor noe kan skyldes uforutsette hendelser, rammetildeling som ikke står i forhold til aktivitetsnivået på enhetene, for høy bemanning, pålagte oppgaver, etc. Fakultetsstyret besluttet i *Budsjettfordeling 2021* (FS 33/20) å se på basistildelingen og flerårige bemanningsplaner, og gjøre en vurdering av dette innen utgangen av 2021.

For å på best mulig måte kunne se på basisjustering og omdisponering av midler i henhold til enhetenes aktivitetsnivå og eventuelt tidligere uforutsette hendelser, ser dekanen det som nødvendig å ha tung involvering fra enhetene i arbeidet. Alle enhetene bør begrunne mer- og mindreforbruk, og få anledning til å fremme særlige grunner til å justere dagens basistildeling. Slike innspill, sammen med en gjennomgang av ulike nøkkeltall/parametre vil kunne danne grunnlaget for eventuelle justeringer.

Oppsummering

Vedtakene nevnt innledningsvis legger opp til at det skal gjøres en gjennomgang av flere sentrale økonomiprosesser innen fakultetsstyremøtet i juni. Arbeidet med disse prosessene er tidkrevende, og dekanen ønsker at de fleste vedtakene skal fastsettes innen 2021, slik at sittende fakultetsstyret kan avslutte disse prosessene. Men det er viktig å samtidig ta seg tid til å gjennomføre en god prosess på fakultetet. Dekanen tar sikte på å få avklart de fleste punktene som er nevnt innledningsvis innen fakultetsstyremøtet i juni, men tar forbehold om at enkelte ting kan ta litt lenger tid, da det er mange prosesser og mange involverte.

Flere av de sentrale økonomiprosessene henger sammen, og bør derfor sees i sammenheng. En engangsjustering er ment som en bistand til enhetene, og skal dekke tidligere uforutsette hendelser. Noen av forholdene som har oppstått kan også påvirke enhetens langsiktige økonomiske situasjon, disse utfordringene vil bli vurdert i neste runde når arbeidet med basistildelingen skal jobbes med. Store deler av merforbrukene på de ulike enhetene må tas gjennom innsparinger i årene fremover, og rammestyring vil fortsatt være det førende prinsippet på HSL-fakultetet. Flerårige bemanningsplaner som skal legges frem for fakultetsstyret i juni-møtet, vil være et sentralt element i denne sammenhengen.

Lars Aage Rotvold
fungerende dekan

Frode G. Larsen
fakultetsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur